Erityinen kuntajakoselvitys

Kuntalaistilaisuus

10.11.2026

Valmistautuminen muutokseen

Ähtäri-Alavus
Erityinen kuntajakoselvitys

- Kirkkaat suunnitelmat ovat kriittisiä muutos- ja yhdistymiskohdissa
- Vaikka emme voi olla 100 % varmoja, että muutos tulee, on valmistautuminen aloitettava per heti
- Ainakin muutoksen karkea projektisuunnitelma on saatava pian alulle → 2028 alku on yllättävän lähellä
- Muutoksen johtaminen → me kaikki olemme avainasemassa
  - On tärkeää, että koko henkilöstö on muutoksentekijänä – ei vain muutoksen kohteena
  - Tehdään uudesta Alavudesta niin hyvä kuin mahdollista, vaikka yhdistyminen tässä vaiheessa harmittaa, vihastuttaa ja epäilyttää
  - Rohkeasti yhdessä

Kuntajakoselvityksen tilannekatsaus

Ähtäri-Alavus
Erityinen kuntajakoselvitys

Ohjausryhmän kokouksia ollut nyt 6:

- 6.8. , 7.9. , 21.9. , 14.10. , 20.10. , 2.11. (tulossa ainakin 20.11.)
- Palvelurakennepaperin (Ähtärin ja Alavuden palvelurakenteen yhdistäminen) johtoryhmien yhteistapaamisen aikataulut:
  - 20.10. ensimmäinen työstö, 28.10. toinen työstö, 9.11. kolmas työstö
  - Ensimmäinen versio palvelurakenteiden yhdistämisestä oli kuntajakoselvittäjän laatima (nyt kaupunkien johtoryhmien laatima versio, joka päivittyy vielä)
- Seuraava ohjausryhmän kokous on 20.11.
  - Ähtäriläisten kuntalaistilaisuus oli 2.11. klo 18 Otson koululla
  - Ähtäriläisten henkilöstöinfo pidettiin 9.11.
  - Tarkoituksena on, että valmistelun tilannetta ja sisältöä käsitellään henkilöstön edustajien kanssa säännöllisesti molemmissa kaupungeissa (henkilöstön edustus myös ohjausryhmässä)

Kuntajakoselvityksen info Alavudella

Esihenkilöinfo 4.11.2026

Yhteistoimintaryhmä Henry 5.11.2026

Henkilöstöinfo 10.11.2026 klo 14.00

Valtuustotilaisuus 10.11.2026 klo 16.00

Kuntalaistilaisuus + media 10.11.2026 klo 18.00

Jatkossa eteneminen

Ähtäri-Alavus
Erityinen kuntajakoselvitys

- Kuntajakoselvityksen DL on marraskuun lopussa
- Tämän jälkeen kaupunginhallitus asettaa asiakirjat nähtäväksi kuukauden ajaksi
- Seuraavaksi valtuusto äänestää kantansa selvitykseen / sopimukseen
- Mikäli valtuusto hylkää kuntaliitoksen, vie kuntajakoselvittäjä ehdotuksensa joka tapauksessa alue- ja kuntaministeri Anna-Kaisa Ikoselle
- Ministeri Ikonen esittelee päätösehdotuksensa valtioneuvostolle helmi-maaliskuussa 2027
- Tämän jälkeen valtioneuvoston päätös
  - VN päätöksestä voi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Mahdollinen yhdistymissopimus

Ähtäri-Alavus
Erityinen kuntajakoselvitys

Yhdistymissopimuksessa sovitaan seuraavista:

1. Sopimuksen voimaantulo
2. Yhdistymisen toteuttaminen ja ajankohta
3. Uuden kunnan nimi ja tunnukset
4. Yhdistymisen tavoitteet ja edellytykset (tulee kuntarakennelaista)
5. Yhdistymishallituksen sekä uuden kunnan toimielinten kokoonpano
6. Henkilöstön siirtyminen (liikkeenluovutus)
7. Palkkojen harmonisointi
8. Muutostuki ja osaaminen
9. Palvelujärjestelmät ja lähipalvelut (*palvelurakennepaperi*)
10. Lukiokoulutuksen järjestämistapa (Ähtäri)
11. Elinvoimapalveluiden ja konsernin järjestämistapa
12. Asiointipisteet ja digipalvelut
13. Osallistuminen ja lähidemokratia
14. Taloudenhoito ja rakenteellinen uudistaminen
15. Investoinnit ja omaisuus
16. Maksut, taksat ja avustukset
17. Muut järjestelyt (mm. viranomaisten toimivalta liitospäätöksen jälkeen, säännöt ja sopimukset, testamenttivarat ja toteutumisen seuranta)

Ähtärin ja Alavuden palvelurakenteiden yhteensovittaminen

- Tavoitteena turvata palvelut pitkällä aikavälillä
- Vastataan väestökehityksen, henkilöstön saatavuuden ja kuntatalouden haasteisiin
- Luonnos toimii pohjana mahdollisen uuden kunnan palvelurakenteelle
- Useat ratkaisut edellyttävät jatkovalmistelua ja erillisiä päätöksiä
- Palvelurakennepaperissa ei kuitenkaan päätetä varsinaisista sopeuttamistoimista, vaan nämä valitaan ja päätetään vasta kuntaliitospäätöksen jälkeen.
- Mahdollista henkilöstön sopeutumisen tarvetta arvioidaan palvelurakenteen muutoksen yhteydessä (kuntaliitospäätöksen jälkeen). Tarkoituksena on hyödyntää mahdollisimman paljon ns. luonnollista poistumaa (eläköitymiset, määräaikaisuuksien päättyminen).

Keskeiset linjaukset

- Yksi johtamis-, toimiala- ja tukipalvelurakenne
- Palveluverkkoa ohjataan yhtenäisillä käyttöaste-, kapasiteetti-, saavutettavuus-, kustannus- ja investointikriteereillä
- Kriteerien pohjalla yhteinen määritelmä lähipalveluista
- Henkilöstön sopeutus pääosin luonnollisen poistuman kautta
- Tekoälyn, digitalisaation ja tiedolla johtamisen hyödyntäminen
- Ulkoistaminen, in-house-tuotanto ja yhtiömalli hyväksytään, jos omakustannusvertailu ja nettohyödyt sen osoittavat
- Konsernirakenteen tiivistäminen
- Säästöjä kohdennetaan ensisijaisesti palveluihin, joiden taso ylittää verrokkikuntien tai lakisääteiset vaatimukset

Muutoksen lähtökohdat

Henkilöstö ja talous

- Henkilöstö yhteensä noin 676 htv
- Vuosina 2025–2031 eläkeiän saavuttaa yhteensä 137 henkilöä
- Palkkaharmonisoinnin arvioitu kustannus noin 500.000 euroa
- Nopeille säästöille rajallisesti mahdollisuuksia
- Muutokset toteutettava hallitusti palvelut turvaten
- Rakenteelliset muutokset perustuvat pitkälti luonnollisen poistuman hyödyntämiseen
- Yhteistoimintaryhmät on pidetty säännöllisesti ajan tasalla valmistelun etenemisestä
- Henkilöstötilaisuuksia on pidetty säännöllisin väliajoin

Organisaatio ja tukipalvelut

Yhteinen konsernipalvelumalli

- Yksi kaupunginjohtaja, johtoryhmä ja toimialajohto
- Hallinto-, talous-, henkilöstö-, asianhallinta-, hankinta- ja ICT-palveluiden yhdistäminen
- Yksi konserniraportointi ja talousohjausmalli
- Keskeistä järjestelmien yhtenäistäminen
- Tavoitteena tehokkaampi johtaminen ja parempi konserniohjaus
- Konsernirakenteen osalta tehtävä myös kattavat due diligence –selvitykset (yhtiöiden fuusiot, siirtäminen osaksi kunnan omaa toimintaa tai yhtiöittämiset)

Sivistyspalvelut

Varhaiskasvatus, perusopetus ja lukiot

- Yhteinen johtaminen ja yhtenäiset toimintamallit
- Palveluverkon tarkastelu väestökehityksen pohjalta
- Koulu- ja päiväkotiverkon käyttöasteiden arviointi
- Eroavaisuudet mm. koulukuljetusperiaatteissa täytyy yhtenäistää
- Tarkempi kouluverkkosuunnitelma tehtävä, jotta eri näkökulmat voidaan huomioida
- Yksi hallinnollinen lukio, kaksi toimipistettä (valmisteluesitys)
- Ähtärin lukion mahdollinen SEDU-ratkaisu jatkovalmistelussa

Tekniset palvelut ja tukipalvelut

Merkittävimmät tarkastelukohteet

- Koulukuljetusten, palvelu- ja asiointiliikenteen yhdistäminen
- Ruokapalveluiden toimintamallin arviointi; oma, osto- tai hybridimalli
- Puhtaus- ja kiinteistöpalveluiden yhdistäminen
- Kaluston, varastojen ja hankintojen keskittäminen
- Rakennusvalvonta keskitetään yhteen johtoon, samoin ympäristönsuojelu, paikkatieto ja lupaprosessi
- Yksityisteiden hoidossa taloudellisesti tarkoituksenmukaisinta siirtyminen vaiheittain avustusjärjestelmään Ähtärin käytännön mukaisesti
- Tekniset viranomaispalvelut ovat ulkoistamisen ulkopuolella
- Vesihuollon ja energian osalta vaatii laajan selvitystyön ennen ratkaisuja

Konserni, kiinteistöt ja elinvoima

Pitkän aikavälin tavoitetila

- Yksi vuokra-asuntokokonaisuus
- Yksi elinkeinokiinteistöjen toimintamalli
- Yrityspalveluiden kokoaminen
- Kiinteistöjen luokittelu säilytettäviin, kehitettäviin, myytäviin ja purettaviin
- Yhtiörakenteen tiivistäminen vaiheittain

Asukkaat ja lähidemokratia

Osallistuminen uudessa kunnassa

- Striimatut kokoukset ja asukastilaisuudet mahdollisuuksien mukaan
- Asukaskyselyt ja osallistavat valmistelut
- Aloite- ja palautekanavat
- Vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto ja oppilaskunnat
- Yhdistysten ja vapaaehtoistoiminnan tukeminen
- Aktiivinen viestintä ja läsnäolo eri kanavissa

Avoimet ja jatkoselvitettävät asiat

Keskeiset jatkovalmistelun kohteet

- Lukioratkaisu
- Vesihuollon ja energian organisointi
- Konserni- ja yhtiörakenne
- Palveluverkon tarkemmat ratkaisut
- Kiinteistöjen jatkokäyttö ja mahdolliset realisoinnit
- Yksityiskohtaiset investointi- ja kustannusvaikutukset

Luonnoksen pääviesti

- Uuden kunnan taloudellisesti kestävin rakenne perustuu yhteiseen johtamiseen, tukipalveluihin ja palveluverkkoon, olennaisesti yksinkertaisempaan konserni- ja kiinteistörakenteeseen sekä valikoituihin tuotantotapamuutoksiin
- Useat ratkaisut edellyttävät erillistä poliittista päätöksentekoa ja tarkempia selvityksiä
- Muutokset ovat monivuotinen prosessi ja vaativat kovaa poliittista itsekuria
- Merkittävä osa hyödyistä syntyy pitkällä aikavälillä

Kiitos!

Timo Saari
kaupunginjohtaja
Alavuden kaupunki
puh. 040 7396 662
timo.saari@alavus.fi